

Handläggare
Yasmine Ekman-Munir
Telefon: 08-50801682

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2023-04-27

Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/238

Förvaltningens förslag till beslut

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

I slutbetänkandet föreslås hur en ny tvångsvårdslagstiftning ska utformas när det gäller personer som har ett skadligt bruk och beroende. Det förslag som förväntas ge störst effekt för förvaltningen innebär att hälso- och sjukvården får ansvaret för tvångsvården för skadligt bruk och beroende. I enlighet med förslaget kommer regionernas öppenvård att ta över de öppna, frivilliga psykosociala insatserna som i dag ges av öppenvården inom förvaltningens missbruksverksamhet. Det innebär att socialtjänstens uppdrag inriktas på att främja den enskildes resurser och funktionsförmåga genom kvalificerade sociala stödinsatser som vilar på frivillig bas.

Det är viktigt att ansvars- och kostnadsfördelningen samt styrningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården förtydligas för att en samordnad vård- och stödverksamhet ska kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt för personer med stora behov på flera livsområden.

Förvaltningen föreslår att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkande av Samsjuklighetsutredningen - Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor samt Kungsholmens, Hägersten-Älvsjö och

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder. Svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen den 2 maj. En sammanfattning av slutbetänkandet bifogas. Remissen kan läsas i sin helhet [Från delar till helhet - Regeringen.se](#)

Ärendet

Förslagen i slutbetänkandet bygger på förslagen i delbetänkandet ”Från delar till helhet – en reform för samordnade, personcentrerade och behovsanpassade insatser till personer med samsjuklighet” (SOU 2021:93). Det betyder att all behandling för skadligt bruk och beroende ska ges av regionernas hälso- och sjukvård.

Utredningen föreslår i slutbetänkandet att en ny tvångsvårdslagstiftning ska utformas när det gäller personer som har skadligt bruk eller beroende. Sammantaget syftar förslaget till att ersätta vård enligt lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) på statliga institutioner med psykiatrisk vård och sociala stödinsatser i en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. Utredningen pekar ut inriktningen på de förslag den lämnar genom tre principer:

1. Tvångsvård för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård och vara en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.
2. Tvångsvård ska användas för att förhindra dödsfall och allvarlig sjukdom.
3. Verksamheter som bedriver heldygnsvård med tvång ska vara i ständig utveckling för att göra vården så trygg och meningsfull som möjligt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen individ och familj i samarbete med avdelningen socialpsykiatri, funktionsnedsatta och äldre.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser det som positivt att utredningen fokuserar på en gemensam syn vad gäller missbruk och psykisk ohälsa, då fler individer diagnostiseras med olika psykiatriska/neurologiska diagnoser.

Styrkan i utredningen är att hälso- och sjukvården ska ansvara för att utforma en behovsanpassad tvångsvård för skadligt bruk och beroende. I dag har socialtjänsten det övergripande ansvaret, även om tvångsvården bedrivs vid de statliga institutionerna. I enlighet med förslaget kommer regionernas öppenvård att ta över de öppna, frivilliga behandlingsinsatserna som i dag ges av öppenvården inom förvaltningens missbruksverksamhet. Det innebär att socialtjänstens uppdrag inriktas på att främja den enskildes resurser och funktionsförmåga genom kvalificerade sociala stödinsatser som vilar på frivillig bas. Vilket innebär ett helt annat sätt att arbeta än idag. Förvaltningen ser det som en risk att personer som vårdats

med tvång och som övergått till öppna vårdinsatser inte alltid är motiverade och därför avslutar sin behandling i förtid. Vilket kan leda till att dessa personer mer frekvent kan komma att nyttja mer sjukhusvård jämfört med idag.

Förvaltningen anser att det är värdefullt att en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (SoL) införs där socialtjänstens roll ska framgå när det gäller personer som tvångsvårdats. Rent konkret innebär det att socialtjänsten aktivt ska arbeta för att en patient som vårdats enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård eller lagen om rättspsykiatrisk vård, vid öppen psykiatrisk tvångsvård, öppen rättspsykiatrisk vård och efter tvångsvårdens upphörande får möjlighet att få bostad, sysselsättning, arbete eller utbildning samt personligt stöd för att kunna leva ett självständigt liv.

Förvaltningen uppmuntrar förslaget om införande av en bestämmelse i SoL om att socialtjänsten ska anmäla till hälso- och sjukvården när det bedöms finnas ett behov av slutna psykiatrisk vård och den enskilde motsätter sig att frivilligt söka vård.

Förvaltningen anser att det är angeläget att definiera socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens mandat i specifika frågor. Exempelvis när en person efter en tid i tvångsvård blivit mer stabil och tar emot behandling antingen i öppenvård eller i hem för vård- och boende (HVB hem). I dessa fall kan personer utöver psykisk ohälsa och beroende, även ha andra behov av stöd som är av mer praktisk karaktär så som att ta kontakt med polisen och budget- och skuldrådgivare. Eftersom det är problematiskt att dela ansvaret för insatserna mellan hälso- och sjukvården som behandlar, och socialtjänsten som bland annat ska ansvara för boende vore en möjlighet att även ansvaret och kostnaderna för placeringarna på HVB hem hanteras av regionen.

För att möjliggöra boende på institution för klienter med missbruk och beroende som tidigare haft tvångsvård/sjukhusvård och som önskar rehabilitering samt sysselsättning, ser förvaltningen att det vore önskvärt att öppenvården finns kvar inom socialtjänsten. Det skulle underlätta för klienterna eftersom socialtjänsten kan bidra med nära stöd så att klienterna kan tillgodogöra sig insatserna boende och sysselsättning.

Avslutningsvis vill förvaltningen betona att samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården fortsatt kommer att vara en utmaning. Det är viktigt att ansvars- och kostnadsfördelningen samt styrningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården förtydligas för att en samordnad vård- och stödverksamhet ska kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt för personer med

stora behov på flera livsområden. Det är även viktigt att vården blir mer tillgänglig för brukarna.

Förvaltningen föreslår att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Victoria Callenmark
tf. stadsdelsdirektör
Rinkeby-Kista
stadsdelsförvaltning

Abdi-Nur Isse
tf. avdelningschef
Rinkeby-Kista
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Sammanfattning av slutbetänkande, Från delar till helhet – Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)
2. Följebrev Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, tf. stadsdelsdirektör	2023-04-11
Abdi-Nur Isse, tf. avdelningschef	2023-04-11